

OGÓLNOPOLSKI ZJAZD DZIEKANÓW WYDZIAŁÓW PRAWA

Olsztyn, 2-4 września 2026 r.

**„Wyzwania współczesnej nauki w dobie
przemian technologicznych i społecznych”**

KSIĘGA ABSTRAKTÓW

Minister Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Marcin Kulasek
Minister Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

**Ministerstwo
Sprawiedliwości**

Wojewoda Warmińsko-Mazurski
Radosław Król

**MARSZAŁEK
WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO**
Marcin Kuchciński

PATRONAT HONOROWY
Prezydent Olsztyna
Robert Szewczyk

PATRONAT HONOROWY
REKTOR UNIwersYTETU
WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO W OLSZTYNIE
Jerzy A. Przyborowski

POLSKA AGENCJA PRASOWA

2 września 2026 r.

Uroczysta sesja plenarna I

Badania naukowe i kształcenie prawnicze w dobie przemian technologicznych i społecznych

Przewodniczenie sesji i wystąpienie plenarne: dr hab. Krystyna J. Szczechowicz, prof. UWM - Dziekan Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie

Dynamiczny rozwój technologii cyfrowych, w szczególności sztucznej inteligencji, postępująca cyfryzacja życia społecznego i gospodarczego oraz zmieniające się oczekiwania wobec zawodów prawniczych powodują, że środowisko akademickie staje przed koniecznością ponownego zdefiniowania zarówno kierunków badań naukowych, jak i modelu kształcenia przyszłych prawników. Przemiany te nie ograniczają się wyłącznie do wykorzystania nowych narzędzi w procesie dydaktycznym, lecz dotyczą fundamentalnych pytań o rolę uniwersytetu, odpowiedzialność nauki za rozwój społeczny oraz kompetencje absolwentów wydziałów prawa.

Wystąpienie będzie miało charakter programowy i wprowadzający do dalszej debaty konferencyjnej. Jego celem jest zainicjowanie dyskusji nad kierunkami rozwoju badań naukowych oraz modelu kształcenia prawniczego, które pozwolą zachować wysoką jakość akademicką przy jednoczesnym otwarciu na wyzwania związane z transformacją cyfrową i przemianami społecznymi. Przedstawione zagadnienia stanowią punkt odniesienia dla kolejnych paneli, w szczególności poświęconemu wyzwaniom współczesnej dydaktyki prawniczej. Istotnym elementem wystąpienia będzie wskazanie, że badania naukowe prowadzone na wydziałach prawa nie mogą pozostawać wyłącznie odpowiedzią na bieżące potrzeby legislacyjne czy praktykę stosowania prawa. Powinny one wyprzedzać zachodzące zmiany, identyfikować nowe zjawiska społeczne i technologiczne oraz dostarczać podstaw do tworzenia rozwiązań normatywnych odpowiadających wyzwaniom współczesności.

Panel I

Nauki prawne w nowym modelu ewaluacji: kryteria, standardy, odpowiedzialność

Moderator: dr hab. Monika Bogucka - Felczak, prof. UŁ – Dziekan Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego

- **Dyscyplina nauk prawnych w nowym modelu ewaluacji – perspektywa zmian - prof. dr hab. Piotr Pinior - Dyrektor Instytutu Nauk Prawnych/Prodziekan ds. badań naukowych Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach**

Przedmiotem wystąpienia będzie ocena założeń projektowanych zmian w ustawie o szkolnictwie wyższym w zakresie ewaluacji jednostek naukowych, w szczególności instytutów w dyscyplinie nauk prawnych.

Punktem wyjścia będą zmiany w zakresie oceny dorobku ewaluacyjnego, w szczególności uzależnienie liczby ocenianych publikacji od grup stanowiskowych pracownika (badawczych, badawczo-dydaktycznych, dydaktycznych), zmniejszenie

liczby pracowników w dyscyplinie podlegających ocenie.

Ponadto poddane ocenie zostaną propozycje redefinicji monografii i artykułów, rezygnacji z algorytmów do obliczania współautorstwa, zmniejszenia wagi kryterium publikacji. Ocena ta zostanie przeprowadzona z perspektywy dotychczasowych doświadczeń w ewaluacji dyscypliny nauk prawnych wraz z propozycjami de lege ferenda.

- **Plan Równości Płci (GEP) – dr hab. Monika Szaraniec, prof. UEK - Dziekan Kolegium Prawa Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie**

Plan Równości Płci (Gender Equality Plan – GEP) stanowi obowiązkowy warunek kwalifikowalności instytucji ubiegających się o finansowanie w ramach programu Horizon Europe. Jego celem jest zapewnienie zgodności organizacyjnej uczelni i jednostek badawczych z europejskimi standardami równości, przejrzystości i odpowiedzialności.

Komisja Europejska wymaga nie tylko formalnego przyjęcia GEP, lecz także jego rzeczywistego wdrożenia, obejmującego m.in. monitorowanie działań, gromadzenie danych z uwzględnieniem perspektywy płci oraz prowadzenie szkoleń dla pracowników i kadry kierowniczej. Szkolenia odgrywają kluczową rolę w identyfikacji nieuświadomionych uprzedzeń i stereotypów wpływających na procesy rekrutacyjne i awansowe.

Brak realizacji wymogów GEP może skutkować odrzuceniem wniosku grantowego, rozwiązaniem umowy o dofinansowanie, uznaniem kosztów za niekwalifikowalne oraz negatywnymi konsekwencjami dla reputacji instytucji.

- **Nowa ewaluacja – szansa czy zagrożenie dla nauk prawnych? - dr hab. Piotr Stec - Dyrektor Instytutu Nauk Prawnych Uniwersytetu Opolskiego**

Jednym z podstawowych założeń reformy systemu nauki i szkolnictwa wyższego było wprowadzenie nauki polskiej do międzynarodowego obiegu naukowego, głównie przez preferencje dla publikacji indeksowanych w międzynarodowych bazach danych i przejście na angielski jako główny język komunikacji naukowej. O ile w naukach ścisłych, technicznych czy medycznych postulat ten potraktowano jako oczywistość, o tyle w naukach humanistycznych i niektórych społecznych (w tym prawnych) budził on pewne wątpliwości ze względu na mocne powiązanie tych dyscyplin z językami narodowymi.

Niemniej jednak, cały system, od grantów poczynsz na ewaluacji skończywszy jest oparty na zasadzie preferencji dla publikacji „prestżowych.” Takie sterowanie nauką wpłynęło też na nauki prawne – polskie czasopisma zaczęły być obecne na SCOPUS, angielski zdobywa sobie miejsce jako narzędzie komunikacji, a wyniki ewaluacji i prestiż wydziałów prawa coraz mocniej korelują z liczbą artykułów publikowanych w czasopismach indeksowanych na SCOPUS, choć jeszcze nie ze wskaźnikami widoczności tych tekstów w obrocie międzynarodowym. Daje się przy tym zauważyć pewna prawidłowość: obecność polskich czasopism w SCOPUS jest obecnie proporcjonalna do wielkości kraju, jednak większość publikowanych w nich tekstów to dalej teksty przeznaczone na rynek krajowy, choć niekiedy publikowane po angielsku. Tę cechę Polska dzieli z Hiszpanią, Włochami oraz krajami tzw. „nowej Europy,” w których wskaźniki stały się istotną miarą jakości badań. Na SCOPUS obecne są więc

głównie tradycyjne nauki prawne. Tymczasem takie kraje jak Francja, Niemcy czy Wielka Brytania indeksują głównie (choć nie wyłącznie) czasopisma z zakresu nauk o prawie, publikujące badania interesujące prawników nie tylko w obrębie danego systemu prawnego. Widać więc, że polskie nauki prawne dostosowują się do przepisów tak, jak czynią to inne kraje półpereryferyjne.

Powstaje więc pytanie, jak nowa ewaluacja wpłynie na rozwój naszej dyscypliny: czy utrzymamy obecny kierunek imitacyjny, doprowadzimy do autarkii dyscypliny czy też będziemy w stanie wyrwać się z pułapki dostosowania się do wskaźników?

Możliwe tu są trzy scenariusze: pierwszy, zachowawczy, w którym obecność na SCOPUS będzie tylko dostosowaniem się do życzeń rządu a nie próbą zainteresowania badaniami szerszych kręgów uczonych. Drugi, autarkiczny, którego głównym elementem będzie lobbying o punkty przyznawane czasopismom krajowym przez ekspertów. Wtedy prestiż krajowy będzie decydował o pozycji ewaluacyjnej danej uczelni. Badania międzynarodowe będą co najwyżej miłym dodatkiem do tego, co można ugrać załatwiając punkty swoim czasopismom. Trzeci scenariusz, najtrudniejszy do realizacji, choć najkorzystniejszy dla uczestników gry ewaluacyjnej to utrzymanie badań w ramach nauki prawa jako niezbędnych dla funkcjonowania państwa i refleksji teoretycznej nad prawem obowiązującym przy jednoczesnym rozwoju nauk o prawie i nie-klasycznych metod prowadzenia badań. Będzie to jednak wyzwanie ze względu na to, że studia prawnicze przygotowują przede wszystkim do wykonywania zawodu.

Dyscypliny nie-dogmatyczne i nie-klasyczna analiza dogmatyk prawniczych choć ważne, pozostają niszą. Powiązanie liczby etatów z liczbą godzin z danego przedmiotu w siatce godzin oznacza też, że nisza ta nie urośnie. Realizacji tego scenariusza nie pomaga też sposób konstruowania wykazu czasopism i zasady ewaluacji: na razie optymalną strategią jest minimalizowanie wydatków i wysiłków na rzecz zdobywania małym kosztem dużej liczby punktów. Przykład ostatnich lat pokazuje, że w systemie z punktami przydzielanymi przez ekspertów publikowanie w obiegu międzynarodowym jest kosztowne, ale nie decyduje o wyniku ewaluacji. Lobbying za punktami dla własnego czasopisma daje lepsze rezultaty. Last but not least, grozi nam jeszcze jedno ryzyko: klasyczne publikacje prawnicze będą tak nisko punktowane, że zaniechamy takich badań, skupiając się tylko na naukach o prawie, czyli popadniemy ze skrajności w skrajność.

- **Globalne ambicje, lokalne konsekwencje – znaczenie umiędzynarodowienia w nowym modelu ewaluacji - dr Ewa Michałkiewicz-Kądziela – Prodziekan ds. współpracy międzynarodowej Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego**

Internacjonalizacja stanowi obecnie jeden z kluczowych kierunków rozwoju szkolnictwa wyższego, wpływając zarówno na pozycję i rozpoznawalność instytucji naukowych w przestrzeni międzynarodowej, jak i na jakość prowadzonych badań oraz ich oddziaływanie. W obowiązującym dotychczas modelu ewaluacji jakości działalności naukowej w Polsce aspekt umiędzynarodowienia uwzględniany był przede wszystkim pośrednio, znajdując odzwierciedlenie m. in. w punktacji przypisywanej publikacjom naukowym czy międzynarodowym projektom badawczym.

Projektowane przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego zmiany ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce zakładają wprowadzenie nowego modelu ewaluacji,

opartego na dwóch komplementarnych filarach: ocenie jakości działalności naukowej w dyscyplinie oraz ocenie potencjału działalności naukowej podmiotu. Jednym z kluczowych elementów drugiego filaru ma stać się poziom umiędzynarodowienia działalności naukowej.

Celem wystąpienia jest ocena proponowanych rozwiązań dotyczących umiędzynarodowienia w nowym modelu ewaluacji oraz omówienie ich potencjalnych konsekwencji dla funkcjonowania i strategii rozwoju podmiotów prowadzących działalność naukową w dziedzinie nauk prawnych. Szczególna uwaga zostanie poświęcona odpowiedzi na pytanie, w jaki sposób nowe kryteria ewaluacyjne mogą wpłynąć na praktykę umiędzynarodowienia oraz jakie wyzwania i szanse stwarzają dla ewaluowanych jednostek?

Panel II

Kształcenie na kierunkach prawniczych w dobie zmian technologicznych i rynku pracy

Moderator: dr hab. Ewelina Cała-Wacinkiewicz, prof. US - Dziekan Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego

- **Kosztochłonność kształcenia na kierunkach prawniczych - dr hab. Witold Kurowski, prof. UŚ – Dziekan Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego**

Celem wystąpienia jest analiza kosztochłonności kształcenia na kierunkach prawniczych w polskich uczelniach wyższych z uwzględnieniem uwarunkowań organizacyjnych, finansowych i systemowych. Punktem wyjścia jest założenie, że choć studia prawnicze należą do kierunków humanistyczno-społecznych, ich rzeczywisty koszt nie ogranicza się do standardowych nakładów dydaktycznych, lecz obejmuje także wydatki związane z zapewnieniem wysokiej jakości kształcenia, specjalistycznej kadry, dostępu do zasobów bibliotecznych, infrastruktury cyfrowej oraz obsługi praktycznych form nauczania. W artykule wskazano, że kosztochłonność kształcenia prawniczego należy rozpatrywać zarówno w perspektywie uczelni publicznych, jak i niepublicznych, gdyż model finansowania, skala grup dydaktycznych oraz struktura kosztów znacząco się między nimi różnią.

Zostaną omówione także najważniejsze składniki kosztowe: wynagrodzenia kadry akademickiej, obsługę zajęć w małych grupach, rozwój programów klinicznych i praktycznych, dostęp do baz prawniczych oraz koszty administracyjne. Zwrócono uwagę, że studia prawnicze wymagają wysokiego poziomu aktualizacji treści dydaktycznych ze względu na zmienność prawa i orzecznictwa, co generuje dodatkowe obciążenia finansowe. Wskazano także, że pozorna „niskość” kosztów w porównaniu z kierunkami laboratoryjnymi nie oddaje w pełni rzeczywistego nakładu środków niezbędnych do utrzymania jakości kształcenia.

Wskazany będzie również brak merytorycznych podstaw do różnicowania współczynnika kosztochłonności kształcenia na kierunkach prawniczych w zależności od tego, czy chodzi o dane studia o profilu praktycznym, czy też ogólnoakademickim.

Tezą wystąpienia jest stwierdzenie, iż kosztochłonność kierunków prawniczych powinna być oceniana nie tylko przez pryzmat formalnych wskaźników finansowych, lecz także

przez pryzmat efektów dydaktycznych i społecznych. Wnioski sugerują potrzebę bardziej precyzyjnego odwzorowania kosztów kształcenia w modelu finansowania szkolnictwa wyższego, tak aby uwzględniał on specyfikę edukacji prawniczej oraz zapewniał równowagę między dostępnością studiów a jakością procesu dydaktycznego.

- **Rozwój kształcenia prawniczego w Polsce – między dostępnością a jakością – dr hab. Wojciech Zalewski, prof. UG - Dziekan Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego**

Dynamiczny rozwój kształcenia prawniczego w Polsce zwiększył dostępność studiów, ale jednocześnie postawił pytania o zdolność systemu do utrzymania wysokich standardów jakości.

Celem wystąpienia jest próba wskazania najważniejszych wyzwań stojących przed edukacją prawniczą w kontekście zmian demograficznych, rosnącej konkurencji między uczelniami, pojawiania się nowych podmiotów prowadzących studia prawnicze, presji ekonomicznej związanej z kosztownością kształcenia oraz zmieniających się oczekiwań rynku pracy. Szczególna uwaga zostanie poświęcona wpływowi sztucznej inteligencji i transformacji zawodów prawniczych, które wymagają redefinicji kompetencji absolwentów przy jednoczesnym zachowaniu solidnych podstaw dogmatycznych i etycznych.

Punktem wyjścia będzie teza, że dalszy rozwój kształcenia prawniczego powinien opierać się na poszukiwaniu równowagi między szeroką dostępnością studiów a odpowiedzialnością za utrzymanie jakości, od której zależy poziom przygotowania przyszłych prawników oraz zaufanie do zawodów prawniczych i wymiaru sprawiedliwości.

- **Standardy postępowania prodziekanów ds. studenckich w zakresie udzielania indywidualnej organizacji studiów studentom zatrudnionym jako młodsi asystenci sędziego - Prof. dr hab. Joanna Haberkó - Prodziekan ds. studenckich Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu**

W referacie podjęty zostanie problem potrzeby wypracowania jednolitych standardów postępowania prodziekanów ds. studenckich w zakresie udzielania indywidualnej organizacji studiów (IOS) studentom wydziałów prawa, którzy będą równolegle wykonywać pracę jako młodsi asystenci sędziego.

W realiach dynamicznych zmian technologicznych oraz rosnących oczekiwań rynku pracy względem absolwentów kierunków prawniczych, łączenie studiów z praktyką zawodową staje się zjawiskiem coraz powszechniejszym, lecz wciąż niedostatecznie uregulowanym na poziomie praktyki administracyjnej uczelni. Studenci od lat pracują w kancelariach prawniczych, co na ogół nie stanowi podstawy do zwalniania z zajęć dydaktycznych. Wejście w życie przepisów o młodszych asystentach sędziego będzie wymagało nie tylko wprowadzenia zasad udzielania zwolnień z zajęć dydaktycznych, ale także wprowadzenia jednolitych zasad postępowania w stosunku do studentów świadczących pracę w kancelariach prawniczych.

Celem referatu jest analiza istniejących regulacji wewnętrznych uczelni (regulaminów studiów, zarządzeń dziekańskich) oraz praktyk stosowanych przez prodziekanów w kontekście przyznawania IOS studentom pracującym w instytucjach wymiaru sprawiedliwości i kancelariach prawniczych. Szczególna uwaga zostanie poświęcona

problemowi rozbieżności w kryteriach oceny wniosków, zakresie przyznawanych uprawnień oraz mechanizmach kontroli realizacji programu studiów. Wskazane zostaną konsekwencje tej niejednorodności dla równego traktowania studentów oraz dla jakości kształcenia.

W referacie zostanie zaproponowany model jednolitych standardów postępowania, obejmujący m.in.: katalog przesłanek uzasadniających przyznanie IOS w związku z zatrudnieniem w sądownictwie, minimalne i maksymalne formy elastyczności (np. w zakresie obecności, terminów zaliczeń, form egzaminów), a także rekomendowane procedury dokumentowania i monitorowania przebiegu studiów. Podkreślona zostanie potrzeba uwzględnienia specyfiki pracy młodszych asystentów sędziego jako stanowiska rozwijającego kompetencje kluczowe dla przyszłych prawników, co uzasadnia szersze wykorzystanie instrumentów indywidualizacji kształcenia.

Referat wpisuje się w dyskusję nad dostosowaniem studiów prawniczych do wyzwań współczesnego rynku pracy i postępującej cyfryzacji wymiaru sprawiedliwości, proponując rozwiązania sprzyjające integracji praktyki zawodowej ze studiami, przy jednoczesnym zachowaniu wysokich standardów akademickich oraz transparentności procesów decyzyjnych na poziomie wydziału.

- **Stosowalność sztucznej inteligencji w naukowej działalności publikacyjnej i recenzyjnej oraz w procesach przygotowywania naukowych prac promocyjnych i prac dyplomowych – prof. dr hab. Marcin Kamiński - Instytut Nauk Prawnych Uniwersytetu Kaliskiego**

Podstawowym celem referatu jest przedstawienie zasadniczych problemów związanych z możliwościami i granicami zastosowania narzędzi sztucznej inteligencji (SI/AI) w sferze publikowania i recenzowania publikacji naukowych. Rozważania uwzględniają przede wszystkim problem zastosowania w procesie przygotowania publikacji naukowych narzędzi generatywnej sztucznej inteligencji w postaci tzw. dużych modeli językowych (Large Language Models/LLM).

Szczególna uwaga zostanie poświęcona wymogom transparentności, wyjaśnialności oraz ujawnialności zastosowania narzędzi SI w procesie publikowania lub recenzowania publikacji naukowych. Zostanie również poruszone zagadnienie etycznych, deontologicznych i prawnych limitacji w zakresie stosowalności SI w działalności naukowej.

Odrębne uwagi zostaną poświęcone zastosowaniu narzędzi SI w procesach przygotowywania naukowych prac promocyjnych (np. doktorskich) i prac dyplomowych oraz wnioskowi praktycznym co do koniecznych zmian prawnych w tym zakresie.

3 września 2026 r.

Uroczysta sesja plenarna II

Wydział Prawa i Administracji UWM w Olsztynie w otoczeniu instytucjonalnym, społecznym i międzynarodowym

Przewodniczenie sesji: dr hab. Krystyna Szczechowicz, prof. UWM - Dziekan Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie

Wystąpienie plenarne: prof. dr hab. Piotr Majer

Wydział Prawa i Administracji UWM, formalnie został powołany uchwałą Senatu UWM z 10 lipca 2001 r., która zaczęła obowiązywać z dniem 1 września 2001 r. Podjęcie tej decyzji było możliwe dzięki dorobkowi wcześniejszych struktur akademickich zajmujących się naukami prawnymi, jak i administracyjnymi. Za pierwszą taką jednostką uznaje się Katedrę Prawa i Samorządu Terytorialnego, powstałą na mocy decyzji Senatu Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Olsztynie z 26 października 1993 roku. 1 marca 1996 roku, na jej bazie utworzono Instytut Prawa i Samorządu Terytorialnego, który z kolei 1 lutego 1998 roku został przemianowany na Instytut Prawa i Administracji.

Utworzenie 1 września 1999 r. Uniwersytetu Warmińsko – Mazurskiego było dogodnym momentem dla organizacyjnego zaakcentowania wzrastającej roli Instytutu. Wyrazem tego było powołanie Wydziału Zarządzania i Administracji UWM, w którym Instytut Prawa i Administracji stanowił jeden z zasadniczych podmiotów organizacyjnych, prowadzący studia na dwóch kierunkach - prawie i administracji.

Uwieńczeniem tych zmian organizacyjnych było powołanie Wydziału Prawa i Administracji. Od tego czasu, Wydział poszerzył swoją ofertę kształcenia o kolejne kierunki – bezpieczeństwo wewnętrzne, kryminologię, doradztwo podatkowe, którą dzięki wsparciu otoczenia społeczno-gospodarczego, stale modyfikuje i rozwija. Zyskał też pełne prawa akademickie. Droga do tego wiodła poprzez przyznanie mu w 2008 r. prawa do nadawania stopnia doktora nauk prawnych w dyscyplinie prawo, a w 2015 r. prawa do nadawania stopnia doktora habilitowanego nauk prawnych w dyscyplinie prawo. Obecnie uprawnienia te wynikają z przyznanej Wydziałowi kategorii B+. Realizując owe uprawnienia właściwe organy Wydziału nadały do końca 2025 r. 259 osobom stopień doktora nauk prawnych, a 40 osobom stopień doktora habilitowanego nauk prawnych.

Panel III

Umiędzynarodowienie kształcenia prawniczego

Moderator: dr hab. Jacek Przygodzki, prof. UW r - Dziekan Wydziału Prawa, Administracji Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego

- **Programy podwójnego dyplomu jako instrument umiędzynarodowienia i podnoszenia jakości kształcenia prawniczego – doświadczenia Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej - dr hab. Jarosław Kostrubiec, prof. UMCS – Dziekan Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej**

Celem referatu jest analiza programów podwójnego dyplomu jako instrumentu umiędzynarodowienia oraz podnoszenia jakości kształcenia prawniczego, przeprowadzona z perspektywy doświadczeń Wydziału Prawa i Administracji

Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej. Punktem wyjścia rozważań jest ustalenie zakresu pojęciowego terminów „podwójny dyplom” (double degree) oraz „dyplom wspólny” (joint degree), a także rekonstrukcja ram prawnych wspólnego kształcenia w świetle art. 60 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. W warstwie teoretycznej referat przedstawia autorską typologię pięciu modeli organizacji studiów prowadzących do uzyskania podwójnego lub wspólnego dyplomu, wyodrębnionych ze względu na stopień integracji programów studiów oraz sposób podziału odpowiedzialności między uczelniami partnerskimi. Warstwę empiryczną stanowi studium przypadku współpracy Wydziału Prawa i Administracji UMCS z Centre Européen Universitaire Uniwersytetu Lotaryńskiego w Nancy, realizowanej w ramach kierunku International and European Union Law (studia drugiego stopnia). Analiza obejmuje konstrukcję umowy o podwójnym dyplomowaniu, sposób harmonizacji programów studiów oraz praktyczne aspekty wdrożenia programu, w tym zasady uznawania efektów uczenia się. W konkluzjach sformułowana zostaje propozycja optymalnego modelu podwójnego dyplomowania na kierunkach prawniczych, uwzględniająca zarówno wymogi polskiego porządku prawnego, jak i cele strategiczne uczelni w zakresie umiędzynarodowienia. Referat ma na celu dostarczenie dziekanom wydziałów prawa praktycznych wskazówek przydatnych przy projektowaniu i negocjowaniu umów o wspólnym kształceniu z zagranicznymi partnerami.

- **Między lokalnością a globalnością. Umiędzynarodowienie działalności naukowej i dydaktycznej Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku – dr hab. Elżbieta Kuźlewska, prof. UwB – Prodziekan ds. nauki Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku**

Umiędzynarodowienie stanowi jeden z wiodących wyznaczników rozwoju współczesnych uczelni wyższych, wpływając zarówno na jakość kształcenia, jak i potencjał badawczy. Celem wystąpienia jest analiza procesów umiędzynarodowienia działalności dydaktycznej i naukowej Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku w latach 2022–2026 oraz ukazanie sposobów godzenia regionalnej misji uczelni z jej coraz silniejszą obecnością w międzynarodowej przestrzeni akademickiej.

Przedmiotem analizy będą różne wymiary umiędzynarodowienia, obejmujące mobilność studentów i kadry akademickiej, rozwój współpracy instytucjonalnej, aktywność publikacyjną o zasięgu międzynarodowym oraz udział pracowników w zagranicznych stażach badawczych. Szczególna uwaga zostanie poświęcona strukturze studentów zagranicznych podejmujących studia na Wydziale Prawa, wśród których dominują obywatele Białorusi i Ukrainy, a także zmianom zachodzącym w ich liczbie i reprezentowanych kierunkach studiów.

Istotnym elementem procesu umiędzynarodowienia jest rozwój międzynarodowej oferty dydaktycznej. W latach 2025–2026 uruchomiono szkoły prawa obcego realizowane we współpracy z uczelniami zagranicznymi, w tym Manchester Metropolitan University oraz Syracuse University College of Law. Ważnym przejawem otwarcia na współpracę międzynarodową są również zagraniczne staże badawcze realizowane w ramach programu RID oraz wizyty profesorów z Europy, Ameryki Północnej, Azji i Bałkanów.

Umiędzynarodowienie Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku nie ogranicza się do uczestnictwa w programach mobilności akademickiej, lecz stanowi szerszy proces obejmujący dydaktykę, działalność naukową i współpracę instytucjonalną.

Szczególne znaczenie nabiera przy tym funkcjonowanie zagranicznej filii Uniwersytetu w Białymstoku (w Wilnie) - jedynej tego typu jednostki prowadzonej przez polski uniwersytet. Analiza zgromadzonych danych pozwoli ocenić skalę zachodzących zmian oraz wskazać miejsce Wydziału Prawa Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku w międzynarodowej przestrzeni szkolnictwa wyższego.

- **Od mobilności do ekosystemu: partnerstwa strategiczne jako narzędzie umiędzynarodowienia wydziału prawa - dr hab. Piotr Grzebyk, prof. UW - Prodzikan ds. badań naukowych i współpracy międzynarodowej Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego**

Referat dotyczy umiędzynarodowienia wydziału prawa rozumianego nie jako suma pojedynczych wyjazdów, wizyt, projektów i podpisanych umów, lecz jako element długofalowego zarządzania instytucją. Punktem wyjścia jest założenie, że umiędzynarodowienie w naukach prawnych ma własną specyfikę. Prawo pozostaje silnie związane z językiem, jurysdykcją, państwem, kulturą prawną i lokalnym rynkiem usług prawnych. Z tego powodu proste przenoszenie modeli umiędzynarodowienia znanych z innych dyscyplin nie jest możliwe.

Autor wystąpienia stawia pytanie, kiedy współpraca zagraniczna rzeczywiście wzmacnia wydział prawa, a kiedy pozostaje jedynie akademicką dyplomacją. Wydziały prawa posiadają liczne umowy, kontakty i okazjonalne formy współpracy. Wyzwaniem jest przekształcenie ich w trwały system, który wpływa na jakość badań, kształcenie, rekrutację, pozycję międzynarodową i zdolność pozyskiwania środków zewnętrznych.

Centralną kategorią jest tu partnerstwo strategiczne rozumiane jako relacja instytucjonalna, która generuje powtarzalne efekty. Partnerstwo strategiczne powinno porządkować działania, koncentrować zasoby i tworzyć kanały dalszej współpracy. W tym sensie jego znaczenie polega nie na samym fakcie istnienia kontaktu, lecz na zdolności do budowania ekosystemu: mobilności, wspólnych badań, programów dydaktycznych, rekrutacji doktorantów, projektów grantowych i rozpoznawalności międzynarodowej.

Główna teza wystąpienia brzmi: skuteczne umiędzynarodowienie wydziału prawa wymaga przejścia od logiki mobilności punktowej do logiki ekosystemu. Oznacza to mniej przypadkowych inicjatyw, mniej martwych umów i mniej działań podejmowanych wyłącznie dla wskaźników. Oznacza natomiast większą selektywność, konsekwencję i gotowość do inwestowania w kilka relacji, które mogą realnie zmieniać pozycję wydziału.

- **Od mobilności do modelu rozwoju: umiędzynarodowienie jako funkcja strategiczna wydziału prawa - dr hab. Marcin Michał Wiszowaty, prof. UG - Prodzikan ds. współpracy międzynarodowej i rozwoju Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego**

Wystąpienie będzie poświęcone zmianie znaczenia umiędzynarodowienia w funkcjonowaniu współczesnego wydziału prawa. Obszar ten, przez lata traktowany najczęściej jako prestiżowe uzupełnienie podstawowej działalności dydaktycznej i naukowej, dziś staje się jednym z kluczowych czynników rozwoju instytucjonalnego. w warunkach pogłębiających się wyzwań demograficznych, rosnącej konkurencji o kandydatów, przemian zawodu prawnika oraz presji na dywersyfikację źródeł

finansowania, umiędzynarodowienie nie może być już postrzegane jako działalność dodatkowa. Przenika politykę dydaktyczną, naukową, rekrutacyjną, finansową i wizerunkową wydziału, obejmując kadrę akademicką, studentów oraz administrację akademicką zarówno jako adresatów działań międzynarodowych, jak i ich aktywnych współtwórców.

Na podstawie doświadczeń Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego przedstawione zostaną wybrane kierunki przechodzenia od umiędzynarodowienia rozumianego głównie jako sieć relacji i mobilności akademickiej do umiędzynarodowienia jako modelu rozwoju. W końcowej części wystąpienia przedstawiona zostanie propozycja wspólnej inicjatywy z zakresu umiędzynarodowienia, adresowana do polskich wydziałów prawa i pomyślana jako zaproszenie do wspólnego, partnerskiego działania na rzecz ich silniejszej obecności i rozpoznawalności w przestrzeni międzynarodowej.

Panel IV

Instrumenty ochrony i wsparcia środowiska akademickiego w dobie dynamicznych zmian społecznych

Moderator: prof. dr hab. Maciej Serowaniec - Dziekan Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu

- **Budowanie bezpiecznego i wspierającego środowiska akademickiego w czasach niepewności. Doświadczenia Uniwersytetu Rzeszowskiego – dr hab. Renata Świrgoń-Skok, prof. UR - Dziekan Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Rzeszowskiego**

Współczesne uczelnie funkcjonują w warunkach dynamicznych przemian społecznych, technologicznych i kulturowych, które wpływają na sposób realizacji ich podstawowych zadań oraz na kondycję społeczności akademickiej. Wzrost problemów zdrowia psychicznego, skutki pandemii COVID-19, migracje, postępująca cyfryzacja oraz rosnące oczekiwania wobec instytucji szkolnictwa wyższego sprawiają, że zapewnienie bezpieczeństwa i wsparcia studentom oraz pracownikom staje się jednym z kluczowych wyzwań współczesnego uniwersytetu.

Celem wystąpienia jest przedstawienie doświadczeń Uniwersytetu Rzeszowskiego w zakresie budowania kompleksowego systemu ochrony i wsparcia środowiska akademickiego. Omówione zostaną rozwiązania służące przeciwdziałaniu dyskryminacji, mobbingowi i innym formom naruszeń praw członków wspólnoty akademickiej, działania na rzecz dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, wsparcie psychologiczne oraz inicjatywy integrujące społeczność uczelni w związku z obecnością studentów zagranicznych (zwłaszcza z Ukrainy).

Autorka podejmie także refleksję nad rolą uczelni jako przestrzeni budowania kultury szacunku, dialogu i odpowiedzialności. Doświadczenia Uniwersytetu Rzeszowskiego wskazują, że skuteczna ochrona środowiska akademickiego wymaga zintegrowanego podejścia łączącego instrumenty prawne, organizacyjne i edukacyjne stanowiąc istotny warunek realizacji misji współczesnego uniwersytetu.

- **Ochrona dobrostanu członków społeczności akademickiej – wyzwania współczesności - dr hab. Katarzyna Celińska-Grzegorzczuk, prof. UAM - Prodziekan ds. jakości kształcenia i rozwoju Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu**

Każdy uniwersytet jest miejscem szczególnym. Jak wskazuje Ilona Zakowicz „uniwersytet jest przestrzenią ciągłych walk, obszarem ścierania się ideologii, interesów i opinii wynikających z uwikłania tegoż w szereg napięć, zarówno zewnętrznych, jak i wewnętrznych, u podnóża których tkwi odwieczny konflikt interesów. Miejscem, w którym spotyka się przeszłość, teraźniejszość i przyszłość dla wypracowania wspólnej wizji tego, co w naszym kręgu cywilizacyjnym ma szczególne znaczenie. Przestrzenią dialogu tradycji z nowoczesnością, który pozwala z niestabnącą wiarą i troską zadawać wciąż nowe pytania o kształt i miejsce uniwersytetu wzmieniających się okolicznościach.” Spotkanie doświadczenia z młodością, tradycji z nowoczesnością, nauki z dydaktyką, w naturalny sposób generuje napięcia, które przekładają się na bieżące interakcje pomiędzy członkami społeczności akademickiej oraz na ich dobrostan psychiczny. Uniwersytet jest miejscem pracy, nauki, realizacji aspiracji, rywalizacji, miejscem, w którym koncentrują się emocje wielu osób. Tym samym konieczne jest zaakceptowanie założenia, że Uniwersytet nie może być obojętny na problemy członków społeczności akademickiej.

Planowane opracowanie dotyczyć będzie przeglądu podejścia uczelni do zagadnienia dobrostanu osób tworzących społeczność akademicką. Z uwagi na profil naukowy autorki punktem odniesienia będą regulacje kształtujące sytuację członków tej społeczności.

Punktem wyjścia będzie regulacja Kodeksu pracy, ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym

i nauce a także wybrane akty wewnętrzne polskich szkół wyższych publicznych i niepublicznych.

Celem będzie próba udzielenia odpowiedzi na pytanie o adekwatność i współmierność narzędzi (z perspektywy regulacji prawnej) do identyfikowanych potrzeb.

- **Instrumenty prawne ochrony przed nadużyciem statusu studenta - dr hab. Ewa Pierchała, prof. UO – Dziekan Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Opolskiego**

Status studenta stanowi podstawę korzystania z szeregu uprawnień przewidzianych zarówno przez przepisy prawa powszechnie obowiązującego, jak i regulacje wewnętrzne uczelni.

W praktyce funkcjonowania szkół wyższych obserwuje się jednak przypadki podejmowania lub kontynuowania studiów przede wszystkim w celu uzyskania korzyści niezwiązanych z realizacją procesu kształcenia, takich jak zachowanie uprawnień socjalnych, ubezpieczeniowych czy podatkowych. Zjawisko to rodzi pytanie o granice ochrony autonomii uczelni oraz dopuszczalne środki przeciwdziałania nadużywaniu statusu studenta.

Celem wystąpienia będzie analiza instrumentów prawnych służących ochronie środowiska akademickiego przed zjawiskiem wykorzystywania statusu studenta niezgodnie z jego przeznaczeniem.

Przedmiotem rozważań będzie przede wszystkim relacja pomiędzy konstytucyjnym

prawem do nauki, zasadą autonomii uczelni a zakazem nadużywania praw podmiotowych.

- **Studenci Prawa w Polsce - potrzeby nowego pokolenia na wydziałach prawa - Hanna Chłodnicka - Prezes ELSA Poland**

Celem wystąpienia jest przedstawienie wyników 27. edycji Ogólnopolskiego Badania „Studenci Prawa w Polsce” prowadzonego przez Europejskiego Stowarzyszenie Studentów Prawa ELSA Poland, które koncentruje się na analizie sytuacji młodych osób kształcących się na kierunku prawo. Badanie pozwala przede wszystkim na poznanie opinii studentów na temat jakości kształcenia prawniczego w Polsce oraz wyzwań, z jakimi mierzą się podczas praktyk zawodowych.

W ramach badania poruszono zagadnienia obejmujące m.in. poziom zadowolenia studentów z jakości kształcenia na wydziałach prawa, formy uczestnictwa w zajęciach, udział w zajęciach dodatkowych rozwijających umiejętności komunikacji prawniczej, kompetencje przydatne w zawodzie prawnika czy zagadnienia dotyczące aplikacji prawniczych.

Szczególną uwagę poświęcono również praktykom studenckim, a w tym rodzajowi i zakresowi powierzanych studentom zadań, charakterowi odbywanych praktyk, wybranym podmiotom czy procesowi decyzyjnemu w zakresie wyboru miejsca odbycia praktyki zawodowej. Przedstawiane wyniki stanowią istotne źródło informacji dla środowiska akademickiego oraz pracodawców, przyczyniając się do rozwoju branży prawniczej w Polsce.

Panel V

Praktyczny wymiar oraz konkurencyjność programów kształcenia prawniczego

Moderator: prof. dr hab. Marek Szewczyk - Dziekan Wydziału Prawa Uniwersytetu Kaliskiego

- **Od etosu do przywództwa. Ewolucja modelu kształcenia urzędników w Polsce na przykładzie Krajowej Szkoły Administracji Publicznej (1990–2025) – prof. dr hab. Waldemar Czachur, Zastępca Dyrektora Krajowej Szkoły Administracji Publicznej**

W ostatnich trzydziestu pięciu latach zmieniało się nie tylko otoczenie instytucjonalne administracji publicznej, lecz także oczekiwania wobec kompetencji urzędników. Na przykładzie Krajowej Szkoły Administracji Publicznej zostanie przedstawiona ewolucja modeli kształcenia kadr administracji w Polsce w latach 1990–2025.

Analiza dokumentów programowych i normatywnych pozwala wyróżnić trzy etapy rozwoju: model aplikacyjno-formacyjny, model ekspercko-menedżerski oraz model kompetencyjno-liderski. Zmiany te odzwierciedlają kolejne fazy transformacji państwa – od budowy profesjonalnej służby cywilnej, przez europeizację i rozwój zarządzania publicznego, po koncentrację na przywództwie, współpracy i zarządzaniu zmianą.

Podjęta zostanie również refleksja nad rolą uczelni i wyspecjalizowanych instytucji w przygotowaniu kadr administracji oraz nad pytaniem, jakie kompetencje powinny stanowić fundament kształcenia urzędników w warunkach współczesnych wyzwań państwa.

- **Studia prawnicze w Polsce. Analiza trendów 2019-2025 – dr Anna Ziółkowska, prof. Uniwersytetu SWPS - Dziekan Wydziału Psychologii i Prawa Uniwersytetu SWPS w Poznaniu**

Celem wystąpienia będzie przedstawienie wyników raportu Studia prawnicze w Polsce. Analiza kształcenia na kierunku Prawo oraz innych kierunkach o profilu prawnym. Raport za lata 2019–2025. Opracowanie obejmuje analizę liczby studiujących i absolwentów, struktury uczelni i programów, rozwoju oferty oraz ocen i opinii Polskiej Komisji Akredytacyjnej.

Prawo pozostaje jednym z najważniejszych i najbardziej stabilnych kierunków w obszarze nauk społecznych – w roku akademickim 2025/2026 studiowało je około 45 tys. osób, o 13% więcej niż w 2019 roku.

Trzon kształcenia nadal tworzą uczelnie publiczne i akademickie oraz studia ogólnoakademickie i stacjonarne, jednak największa dynamika zmian dotyczy sektora niepublicznego i uczelni zawodowych oraz praktycznego profilu studiów. Liczba ofert wzrosła przy tym o 36%, a liczba studiujących o około 13%, co rodzi pytania o konkurencję rekrutacyjną, zasoby kadrowe i jakość nowych programów.

Wystąpienie będzie punktem wyjścia do dyskusji o przyszłości i strategicznych kierunkach rozwoju kształcenia prawniczego.

- **Nowa jakość klinicznego nauczania prawa – standaryzacja i certyfikacja studenckich poradni prawnych - dr Aleksandra Klich, dr Wojciech Górowski - Fundacja Uniwersyteckich Poradni Prawnych**

Blisko trzydzieści lat funkcjonowania studenckich poradni prawnych w Polsce pozwala stwierdzić, że ruch kliniczny osiągnął etap dojrzałości wymagający postawienia nowych pytań o kierunki jego dalszego rozwoju. Dyskusja nie powinna dziś koncentrować się na tym, czy kliniki prawa są potrzebne ani wyłącznie na zakresie udzielanej przez nie pomocy prawnej. Coraz bardziej aktualne staje się bowiem pytanie, jak powinny wyglądać kliniki prawa w perspektywie najbliższych lat oraz w jaki sposób przygotowywać studentów do wykonywania zawodów prawniczych w dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości społecznej i technologicznej.

Celem wystąpienia jest przedstawienie koncepcji „Klinik Prawa 2030” jako kolejnego etapu rozwoju klinicznego nauczania prawa w Polsce oraz zaproszenie środowiska akademickiego do współtworzenia wspólnej wizji jego przyszłości. W proponowanym ujęciu studenckie poradnie prawne postrzegane są nie tylko jako miejsca świadczenia nieodpłatnej pomocy prawnej, ale przede wszystkim jako laboratoria nowoczesnego kształcenia prawników rozwijające kompetencje przyszłości - praktyczne, komunikacyjne, technologiczne i społeczne.

Fundacja Uniwersyteckich Poradni Prawnych, od lat integrująca środowisko kliniczne w Polsce, realizuje projekt finansowany ze środków Rządowego Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO, którego celem jest wypracowanie nowoczesnego modelu zapewniania jakości klinicznego nauczania prawa. Jednym z jego kluczowych założeń jest podjęcie środowiskowej debaty nad przyszłością klinik prawa oraz wypracowanie rozwiązań wspierających ich dalszy rozwój. Istotnymi elementami tych działań są prace nad wspólnymi standardami funkcjonowania studenckich poradni prawnych oraz koncepcją certyfikacji jakości ich działalności. Proponowane rozwiązania mają jednak znacznie szerszy wymiar niż stworzenie zbioru wymogów organizacyjnych

czy dydaktycznych. Ich celem jest budowanie wspólnej przestrzeni wymiany doświadczeń, promowanie dobrych praktyk oraz wspieranie innowacyjnych metod nauczania odpowiadających wyzwaniom edukacji prawniczej XXI wieku.

W wystąpieniu zaprezentowane zostaną założenia modelu standaryzacji i certyfikacji rozumianych nie jako mechanizmy kontroli, lecz narzędzia wspierające rozwój ruchu klinicznego. Obejmować one mogą między innymi standardy organizacyjne i dydaktyczne, ochronę praw klientów, rozwój kompetencji opiekunów klinik, wykorzystanie nowych technologii, rozwiązań z zakresu Legal Design oraz inicjatywy służące umiędzynarodowieniu i promocji działalności studenckich poradni prawnych.

Przedstawiona koncepcja opiera się na założeniu, że różnorodność modeli funkcjonowania klinik prawa stanowi jedną z największych wartości ruchu klinicznego i powinna zostać zachowana. Wspólne standardy mają zatem wyznaczać minimalny poziom jakości klinicznego nauczania prawa, pozostawiając poszczególnym ośrodkom akademickim swobodę rozwijania własnych specjalizacji i innowacyjnych rozwiązań dydaktycznych.

Wystąpienie stanowi zaproszenie do dyskusji nad przyszłością klinik prawa w Polsce oraz rolą Fundacji Uniwersyteckich Poradni Prawnych w budowaniu programu „Kliniki Prawa 2030”.

Po niemal trzech dekadach rozwoju ruchu klinicznego zasadne wydaje się bowiem postawienie pytania nie o to, jak zmieniać poszczególne kliniki prawa, ale o to, jak wspólnie stworzyć nową jakość klinicznego nauczania prawa odpowiadającą potrzebom kolejnych pokoleń studentów i wyzwaniom współczesnego świata.

- **Gotowi na przyszłość? Zmiany w zawodzie radcy prawnego a kształcenie uniwersyteckie i aplikacja radcowska - r. pr. Włodzimierz Chróścik - Prezes Krajowej Izby Rady Radców Prawnych**

Zawód radcy prawnego zmienia się szybciej niż kiedykolwiek. Narzędzia oparte na sztucznej inteligencji przejmują znaczącą część pracy, którą dotąd wykonywali młodzi prawnicy. Zmieniają się oczekiwania klientów i pracodawców. Rośnie znaczenie działań, czego maszyna nie zastąpi, czyli krytycznego oraz strategicznego myślenia, samodzielnej oceny ryzyka i odpowiedzialności za poradę udzieloną klientowi. Wystąpienie przedstawia zmiany w aplikacji radcowskiej oraz wnioski dotyczące roli kształcenia uniwersyteckiego.

4 września 2026 r.

Panel VI

AI jako wyzwanie dla nauk prawnych i zarządzania uczelnią

Moderator: dr hab. Jarosław Kostrubiec, prof. UMCS – Dziekan Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej

- **Sztuczna inteligencja w szkolnictwie wyższym – model zapewniania jakości kształcenia na KUL - dr hab. Michał Domagała, Dziekan Wydziału Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II**

Dynamiczny rozwój narzędzi opartych na sztucznej inteligencji (SI) stwarza nowe możliwości dla szkolnictwa wyższego, jednocześnie rodząc istotne wyzwania związane z jakością kształcenia, rzetelnością oceniania oraz przestrzeganiem zasad etycznych.

Celem wystąpienia będzie przedstawienie modelu zapewnienia jakości kształcenia wdrażanego na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II w tym szczególnie na Wydziale Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji, uwzględniającego wykorzystanie technologii SI w procesie kształcenia.

W referacie zostaną omówione kluczowe założenia modelu, obejmujące tworzenie standardów korzystania z SI przez studentów, rozwijanie kompetencji cyfrowych, monitorowanie efektów uczenia się oraz wdrażanie mechanizmów przeciwdziałających nadużyciom.

Szczególne uwaga zostanie poświęcona zagadnieniom odpowiedzialności prawnej i etycznej, transparentności wykorzystania algorytmów oraz zgodności stosowanych rozwiązań z obowiązującymi regulacjami prawnymi dotyczącymi sztucznej inteligencji.

Przedstawione zostaną także rekomendacje dotyczące budowy kultury jakości w uczelni, w której AI pełni rolę narzędzia wspierającego rozwój akademicki, a nie zastępującego krytyczne myślenie, autonomię intelektualną i odpowiedzialność uczestników procesu kształcenia.

Celem analizy doświadczeń KUL będzie podjęcie próby sformułowania uniwersalnych wniosków mogących stanowić punkt odniesienia dla innych polskich uczelni wdrażających rozwiązania oparte na sztucznej inteligencji.

- **Praca akademicka jako źródło danych dla generatywnej AI - perspektywa prawa pracy i zarządzania uczelnią. Od „publish or perish” do „train or replace”? – dr Izabela Florczak - Prodziekan ds. współpracy międzynarodowej i projektów, Uniwersytet Łódzki**

Dynamiczny rozwój generatywnej sztucznej inteligencji prowadzi do zasadniczych zmian w sposobie tworzenia, przetwarzania i wykorzystywania wiedzy naukowej. Szczególnie istotną rolę w tym procesie odgrywają nauki prawne, których dorobek, obejmujący komentarze, monografie, glosy, opinie prawne oraz publikacje eksperckie, stanowi wysokiej jakości materiał wykorzystywany do trenowania modeli językowych AI. Zjawisko to rodzi jednak pytania wykraczające poza klasyczną problematykę prawa autorskiego i dotyczące samego modelu organizacji pracy akademickiej we współczesnym uniwersytecie.

Celem referatu jest analiza wykorzystania rezultatów pracy intelektualnej pracowników akademickich w procesie rozwoju generatywnej AI z perspektywy prawa pracy oraz zarządzania uczelnią. Punktem wyjścia jest teza, że współczesny system ewaluacji nauki, oparty na presji publikacyjnej i parametryzacji dorobku, prowadzi do wytwarzania zasobów wiedzy, które następnie mogą być wykorzystywane przez podmioty technologiczne oraz wydawnictwa do budowy komercyjnych narzędzi AI, często bez realnego wpływu autorów na dalsze sposoby eksploatacji efektów ich pracy.

W referacie podjęta zostanie próba ukazania analogii pomiędzy współczesną pracą akademicką a szerszymi procesami platformizacji i datafikacji pracy intelektualnej. Szczególna uwaga zostanie poświęcona problemowi asymetrii pomiędzy twórcami wiedzy a podmiotami kontrolującymi infrastrukturę danych i narzędzia AI, a także pytaniu o granice dopuszczalnej eksploatacji rezultatów pracy naukowej w warunkach rosnącej automatyzacji przetwarzania wiedzy.

Wystąpienie będzie również próbą odpowiedzi na pytanie, czy uczelnie powinny wypracować własne strategie ochrony i zarządzania dorobkiem naukowym wykorzystywanym do trenowania systemów sztucznej inteligencji.

- **AI w naukach prawnych - perspektywa Rady Doradczej ds. Sztucznej Inteligencji CEPEJ w Radzie Europy - Prof. dr hab. Marek Świerczyński - Prodziekan ds. kształcenia Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie**

Dynamiczny rozwój sztucznej inteligencji stanowi bezprecedensowe wyzwanie zarówno dla dogmatyki prawa, jak i dla dydaktyki oraz zarządzania szkolnictwem wyższym. Celem wystąpienia jest analiza tego fenomenu z perspektywy Rady Doradczej ds. Sztucznej Inteligencji (AIAB) działającej w ramach Europejskiej Komisji ds. Efektywności Wymiaru Sprawiedliwości (CEPEJ) Rady Europy. Jako organ kształtujący standardy wdrażania AI w systemach prawnych państw członkowskich, CEPEJ wyznacza ramy dla bezpiecznej, etycznej i efektywnej transformacji cyfrowej, opierając się na Europejskiej Karcie Etycznej dotyczącej stosowania AI w systemach prawnych państw członkowskich.

Wystąpienie przybliży kluczowe kierunki prac CEPEJ AIAB, koncentrując się na dwóch wymiarach istotnych dla tematyki panelu. Po pierwsze, omówiony zostanie wpływ standardów Rady Europy na transformację nauk prawnych; od przewartościowania tradycyjnych instytucji prawnych po rozwój nowych metodologii badawczych (legal tech, computational law). Po drugie, referat odniesie się do wyzwań stojących przed władzami uczelni w zakresie kształcenia przyszłych kadr prawniczych. Nowoczesne zarządzanie wydziałem prawa wymaga nie tylko adaptacji programów studiów do realiów ery algorytmów, ale też wypracowania mechanizmów przeciwdziałania zagrożeniom akademickim, takim jak niekontrolowane wykorzystanie generatywnej AI przez studentów.

W konkluzji zarysowane zostaną rekomendacje dla polskich uczelni wyższych w zakresie synergii teorii prawa z praktyką instytucji międzynarodowych, takich jak Rada Europy.

- **Czy prawnik przyszłości potrzebuje AI? Lex Expert AI i Libra jako wsparcie analizy, interpretacji i decyzji prawnych – Monika Kulesza-Czupryn, LEX**

Sztuczna inteligencja dynamicznie zmienia edukację prawniczą, przesuwając akcent

z przyswajania wiedzy na rozwój umiejętności analitycznych, interpretacyjnych i praktycznych. Narzędzia takie jak Lex Expert AI i Libra wspierają studentów w pracy z przepisami, orzecznictwem i argumentacją prawną, a kadrze akademickiej umożliwiają tworzenie nowoczesnych metod dydaktycznych opartych na analizie przypadków i symulacjach.

W kontekście raportu Future Ready Lawyer 2026, zgodnie z którym 92% prawników wykorzystuje AI w codziennej pracy, uczelnie stoją przed koniecznością przygotowania absolwentów do funkcjonowania w środowisku prawnym wspieranym przez technologie AI.

To szansa na podniesienie jakości kształcenia i rozwój kompetencji przyszłości przy zachowaniu wysokich standardów etycznych i bezpieczeństwa informacji.

Panel VII

Rankingi, strategie rozwoju i widoczność wydziałów prawa w przestrzeni akademickiej

Moderator: dr hab. Marcin Aślanowicz, prof. Uniwersytetu SWPS – Dziekan Wydziału Prawa w Warszawie Uniwersytetu SWPS

- **Rankingi akademickie a rzeczywista jakość kształcenia prawniczego - szanse, pułapki i strategie rozwoju wydziałów prawa - dr hab. Bartłomiej Nowak, prof. ALK - Prorektor ds. Infrastruktury i Administracji, Dziekan Kolegium Prawa Akademii Leona Koźmińskiego**

Współczesne wydziały prawa funkcjonują dziś w rzeczywistości silnej konkurencji akademickiej, umiędzynarodowienia oraz dynamicznych przemian technologicznych i społecznych. Rankingi uczelni i kierunków studiów coraz częściej wpływają nie tylko na decyzje kandydatów, ale również na strategie rozwoju jednostek akademickich, politykę publikacyjną, umiędzynarodowienie oraz sposób projektowania procesu dydaktycznego.

Powstają jednak pytania, czy wysokie miejsce w rankingach rzeczywiście przekłada się na jakość kształcenia przyszłych prawników? Czy przyszłość wydziałów prawa będzie zależała wyłącznie od pozycji rankingowej, czy może od procesu kształcenia prawników zdolnych do krytycznego myślenia, odpowiedzialnego korzystania z technologii oraz funkcjonowania w coraz bardziej złożonym środowisku prawnym i gospodarczym?

Sz szczególnie ważna jest tutaj potrzeba budowania nowoczesnego modelu edukacji prawniczej, łączącego klasyczny warsztat prawniczy z kompetencjami praktycznymi, technologicznymi i społecznymi. Wykorzystanie narzędzi immersyjnych i cyfrowych, w tym VR i AI, w procesie dydaktycznym oraz określenie ich wpływ na rozwój kompetencji zawodowych studentów jest tutaj elementem kluczowym.

- **W świecie rankingów i partnerstw: dyplomacja naukowa jako fundament rozwoju wydziałów prawa – prof. dr hab. Maciej Serowaniec - Dziekan Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu**

Współczesne wydziały prawa funkcjonują w środowisku akademickim kształtowanym przez procesy umiędzynarodowienia, globalną konkurencję o talenty, projekty badawcze i zasoby finansowe oraz rosnące znaczenie rankingów akademickich. W tych warunkach

budowanie pozycji jednostki naukowej wymaga działań wykraczających poza tradycyjnie rozumianą działalność dydaktyczną i badawczą. Coraz większego znaczenia nabiera dyplomacja naukowa, rozumiana jako zdolność do tworzenia trwałych relacji, sieci współpracy i partnerstw międzynarodowych wspierających rozwój nauki oraz wzmacniających rozpoznawalność instytucji akademickich.

Celem wystąpienia jest ukazanie roli dyplomacji naukowej jako jednego z kluczowych instrumentów strategicznego rozwoju wydziałów prawa. W szczególności zostanie podjęta próba odpowiedzi na pytanie, w jaki sposób międzynarodowa współpraca naukowa, aktywność w globalnych sieciach badawczych, uczestnictwo w projektach międzynarodowych oraz obecność w debacie eksperckiej wpływają na reputację akademicką, widoczność naukową i pozycję wydziałów w krajowych oraz międzynarodowych rankingach.

Wystąpienie będzie również okazją do refleksji nad ograniczeniami samej kultury rankingowej. Choć rankingi stanowią ważny miernik rozpoznawalności i konkurencyjności uczelni, nie powinny być traktowane jako cel sam w sobie. Znacznie istotniejsze wydaje się budowanie trwałego kapitału akademickiego opartego na jakości badań, umiędzynarodowieniu, partnerstwach instytucjonalnych oraz rzeczywistym wpływie nauki na otoczenie społeczne i gospodarcze.

Przedstawione rozważania zostaną osadzone w doświadczeniach polskich wydziałów prawa oraz szerszych procesach transformacji współczesnego szkolnictwa wyższego, w których dyplomacja naukowa staje się nie tylko narzędziem wspierania współpracy międzynarodowej, lecz także jednym z najważniejszych mechanizmów budowania pozycji i prestiżu instytucji akademickich.

- **Synergia z otoczeniem społeczno-gospodarczym jako fundament strategii rozwoju i pozycjonowania wydziału prawa - dr hab. Sławomir Kursa, prof. Uniwersytetu SWPS - Prodzikan ds. dydaktycznych Wydziału Prawa Uniwersytetu SWPS w Warszawie**

Wystąpienie dotyczy budowania pozycji wydziałów prawa poprzez synergię z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

Rankingi akademickie (wskaźniki ELA, QS) oraz kryteria ewaluacji (Kryterium III) dowodzą, że relacje z biznesem, samorządami i administracją mają przełożenie na pozycje rankingowe wydziału, nie są jedynie zabiegiem wizerunkowym.

W oparciu o przykłady dobrych praktyk, wystąpienie zobrazuje, jak instytucjonalne partnerstwa i relacje z otoczeniem zewnętrznym budują nowoczesną markę wydziału oraz jego pozycję.

- **Między algorytmem a misją: rankingi, strategie rozwoju i budowanie międzynarodowej widoczności wydziału prawa - prof. dr hab. Marta Soniewicka – Prodzikan ds. nauki Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego**

Wystąpienie poświęcone jest analizie roli rankingów akademickich jako czynnika kształtującego strategię rozwoju wydziałów prawa oraz ich widoczność w krajowym i międzynarodowym obiegu naukowym. Punktem wyjścia jest refleksja nad tym, w jakim stopniu rankingi – takie jak QS, THE czy Shanghai Ranking – odzwierciedlają rzeczywistą jakość badań i dydaktyki prawniczej, a w jakim generują określone presje

instytucjonalne, prowadzące do standaryzacji działań i redefinicji priorytetów.

Zostaną omówione kluczowe elementy strategii rozwoju WPiA UJ, uwzględniające zarówno wymogi ewaluacyjne, jak i potrzebę zachowania autonomii badawczej oraz specyfiki dyscypliny. Szczególny nacisk położony zostanie na znaczenie internacjonalizacji (w tym publikacji w wysoko punktowanych czasopismach, udziału w międzynarodowych projektach badawczych oraz mobilności kadry i studentów), a także na rolę interdyscyplinarności i współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

Omówiona zostanie również kwestia zwiększania widoczności wydziałów prawa poprzez świadome zarządzanie komunikacją naukową, obecność w bazach danych, tworzenie silnych marek badawczych oraz wykorzystanie narzędzi cyfrowych i mediów społecznościowych.

W tym kontekście przedstawione zostaną potencjalne ryzyka związane z „rankingowym zarządzaniem uczelnią”.

Głównym założeniem jest przyjęcie zrównoważonego podejścia do relacji między rankingami a strategią instytucjonalną – takiego, które pozwala zwiększać konkurencyjność i rozpoznawalność wydziałów prawa, nie tracąc z pola widzenia ich fundamentalnej misji naukowej, dydaktycznej i społecznej.

Uroczysta sesja plenarna III

Wydziały prawa jako centra odpowiedzialności społecznej i innowacji instytucjonalnej w erze cyfryzacji i przyspieszenia technologicznego. Wnioski i rekomendacje

Przewodniczenie sesji: dr hab. Krystyna Szczechowicz, prof. UWM - Dziekan Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie

Wystąpienie plenarne: prof. dr hab. Tomasz Nieborak - Dziekan Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Celem wystąpienia jest próba osadzenia roli wydziałów prawa w dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości społecznej, gospodarczej i technologicznej, ze szczególnym uwzględnieniem roli prawa jako instrumentu kształtowania relacji społecznych. Nie powinno ono jednak być postrzegane wyłącznie jako narzędzie zarządzania rzeczywistością i dostosowywania jej do zmieniających się uwarunkowań. Równie istotne jest zachowanie jego wymiaru aksjologicznego oraz uwzględnienie społecznego i etycznego kontekstu stanowienia i stosowania prawa. Prawo powinno pozostawać zakorzenione w tradycji oraz pełnić rolę nośnika wartości, gwaranta wolności, sprawiedliwości i zaufania społecznego. W świecie dynamicznych przemian wartości te stanowią swoiste punkty odniesienia, pozwalające zachować poczucie bezpieczeństwa i stabilności.

Sztuczna inteligencja, cyfryzacja oraz przyspieszenie technologiczne nieuchronnie zmieniają nie tylko sposób wykonywania zawodów prawnych, lecz także sposób prowadzenia badań naukowych, organizacji uczelni i kształcenia kolejnych pokoleń prawników. Coraz częściej mówi się, że nie żyjemy już w epoce zmian, lecz w zmianie epoki. W tych warunkach wydziały prawa powinny pełnić podwójną rolę – z jednej strony

być uważnymi obserwatorami i odbiorcami zachodzących przemian, z drugiej zaś ich odpowiedzialnymi współtwórcami. Oznacza to nie tylko dostosowywanie działalności naukowej i dydaktycznej do nowych realiów, ale również aktywny udział w wyznaczaniu kierunków rozwoju prawa, z uwzględnieniem jego ochronnej funkcji w epoce powszechnej algorytmizacji życia społecznego.

Odpowiedzialność społeczna wydziałów prawa wykracza tym samym poza prowadzenie badań naukowych i realizację procesu dydaktycznego. Uniwersytet nie jest wyłącznie miejscem przekazywania wiedzy ani kształcenia kompetencji zawodowych. Jest również instytucją współkształtującą kulturę prawną, standardy debaty publicznej oraz etos przyszłych prawników. Rolą środowiska akademickiego staje się zatem identyfikowanie zachodzących zmian, ich wyjaśnianie, krytyczna ocena oraz proponowanie rozwiązań odpowiadających wyzwaniom współczesności, w tym również nowych modeli kształcenia prawników przygotowanych do funkcjonowania w środowisku nowych technologii.

Szybkość przemian oraz ich technologiczny charakter rodzą pokusę upraszczania procesów decyzyjnych i instrumentalnego postrzegania prawa. Tymczasem zachowanie wysokiej jakości badań naukowych, poziomu kształcenia, autonomii uniwersytetu oraz odwagi intelektualnej pozostaje warunkiem odpowiedzialnego rozwoju nauk prawnych. Otwartość na nowe technologie powinna iść w parze z rozwojem badań interdyscyplinarnych, praktycznym wymiarem kształcenia oraz umiędzynarodowieniem działalności naukowej i dydaktycznej.

W perspektywie rosnącej konkurencji międzynarodowej istotnego znaczenia nabiera również współpraca pomiędzy polskimi wydziałami prawa, oparta na wspólnych celach, dialogu oraz transparentności działań. Konkurencyjność nie wyklucza bowiem współdziałania. Przeciwnie: w warunkach globalnej cyfryzacji i przyspieszenia technologicznego staje się ono jednym z podstawowych warunków budowania silnej pozycji polskich nauk prawnych w międzynarodowej przestrzeni akademickiej.

Obecnie największym wyzwaniem nie jest samo tempo zmian technologicznych, lecz zachowanie równowagi pomiędzy innowacyjnością a odpowiedzialnością, efektywnością a wartościami oraz możliwościami nowych technologii a zasadami państwa prawa. Od zdolności wydziałów prawa do połączenia tych elementów zależeć będzie nie tylko jakość badań naukowych i kształcenia prawniczego, lecz również ich rola jako instytucji współkształtujących przyszłość prawa i zaufania społecznego.